

Presidiemöte 2009

Gemensamt handikappråd för Stadsbyggnadsnämnden och Exploateringsnämnden, gemensamt handikappråd för Trafik- och renhållningsnämnden och Stockholm parkering AB samt gemensamt handikappråd för Miljö- och hälsoskyddsnämnden och Fastighetsnämnden

Tid 1 oktober 2009, kl 10.30 – 12.00

Plats Bolindersalen, Tekniska Nämndhuset

Politiker

Petter Lindfors (M)	ordförande exploateringsnämnden
Ulla Hamilton (M)	ordförande trafik- och renhållningsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden
Inge-Britt Lundin (FP)	ledamot trafik- och renhållningsnämnden
Kristina Alvendal (M)	ordförande stadsbyggnadsnämnden och fastighetsnämnden
Martin Michel (MP)	vice ordförande fastighetsnämnden

Handikapprådet för Stadsbyggnadsnämnden och Exploateringsnämnden

Ingrid Dalén (HSO/FUB)	ordförande
Jan Lamby (HSO/HRF)	vice ordförande
Anna Källström (HSO/R)	ledamot
Göran Gustafson(SRF)	ledamot
Berit Hinderson (HSO/FHLIS)	ledamot
Amir Amirrazi (DHR)	ledamot
Inger Svedmyr (HSO/Elöverkänsligas förening)	ledamot

Handikapprådet för Fastighetsnämnden och Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Stefan Mattsson (SRF)	ordförande
Britt-Marie Karlsson (HSO/Elöverkänsligas förening)	vice ordförande
Leenu Hernejärvi (HSO/Astma och Allergi)	ledamot
Seppo Mälkki (HSO/RSMH)	ledamot
Britt-Inger Stjernström (HSO/R)	ledamot

Handikapprådet för Trafik och renhållningsnämnden och Stockholm Parkering AB

Ken Gammelgård(DHR)	ordförande
Ewa Ström (HSO/HRF)	ledamot
Gunnar Slätt (HSO/FHDBF)	ledamot

Tjänstemän	
Krister Schultz	förvaltningschef exploateringskontoret
Magdalena Bosson	förvaltningschef trafikkontoret
Gunnar Söderholm	förvaltningschef miljöförvaltningen
Susanne Lindh	förvaltningschef stadsbyggnadskontoret
Torbjörn Johansson	förvaltningschef, fastighetskontoret

Samt Åse Geschwind, enhetschef för nämndsekretariatet, Eva Olofsson handikapprådets sekreterare för trafik- och renhållningsnämnden och Stockholms Parkering AB, Anita Westergren handikapprådets sekreterare för stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden samt för miljö- och hälsoskyddsnämnden och Christina Moberg handikapprådets sekreterare för fastighetsnämnden.

§ 1 Mötet öppnas

Kristina Alvendal (M) hälsar alla välkomna och öppnar dagens presidiummöte med handikappråden.

§ 2 Val av mötesordförande

Till ordförande för dagens möte väljs Kristina Alvendal (M).

§ 3 Fastställande av dagordning

Dagordningen fastställs.

§ 4 Presentation av närvarande

En presentationsrunda av samtliga närvarande hålls.

§ 5 Frågor från handikappråden

Inför dagens möte har handikappråden formulerat frågor till politikerna, frågorna är utsända med kallelsen. Frågor, svar och efterföljande resonemang redovisas nedan i den ordning de togs upp.

1 Reflektioner över handikapprådets roll

- Hur anser presidiet att handikapprådets roll kan utvecklas?
- Hur anser förvaltningscheferna att handikapprådets roll kan utvecklas?
- Hur synliggör respektive förvaltningschef handikapprådets arbete?

Svar och efterföljande resonemang

Ordföranden Kristina Alvendal (M) inleder med att klargöra att det arbete som handikappråden gör är mycket viktigt och att nämnderna alltid tar del

av skrivelser från råden och rådens protokoll. Vidare är det viktigt att nämnderna hittar ett bra sätt att återkoppla och ge feedback till handikappråden. Kanske skulle man varje år kunna göra ett bokslut för att se över hur frågor från handikappråden hanterats.

Ulla Hamilton (M) instämmer i Kristina Alvendals idé om att göra ett bokslut över framförda synpunkter från råden och återkoppling på dem. Ulla Hamilton (M) framhåller även vikten av att handikappråden finns med i remissammanställningen.

Petter Lindfors (M) instämmer i att dialogen med handikappråden är viktig och att ett bokslut kan vara ett värdefullt verktyg för uppföljning. När det gäller rådens delaktighet i beredningen av remisser anser han att nämndsekretariatets rutin för god kommunikation kommer att hjälpa upp situationen.

Inge-Britt Lundin (FP) framhåller att det är viktigt att handikappråden nämns i kontorens tjänstutlåtanden på samma sätt som andra samrådsparter/remissinstanser.

Martin Michel (MP) anser att det vore önskvärt att ha en representant för tillgänglighetsfrågor i kontorens ledningsgrupper.

Handikapprådets ordförande (SBN+ExplN) Ingrid Dalén understryker till politikerna att det går bra för dem att ta kontakt med de enskilda ledamöterna i råden för att stämma av och ställa eventuella frågor.

Förvaltningschefen Magdalena Bosson berättar att man på trafikkontoret synliggör handikapprådets eventuella delaktighet i ett ärende då ledningsgruppen går igenom föredragningslistan till kommande nämnd. Varje avdelningschef blir då påmind om att reflektera över om något av de aktuella ärendena bör kommuniceras med handikapprådet.

2 Eventuella kvarvarande frågor från presidiet den 19 februari 2008

- Finns frågor till presidiet?
- Finns frågor till förvaltningscheferna?

Handikapprådets ordförande (SBN+ExplN) Ingrid Dalén anger att följande frågor är oavslutade besvarade från förra årets presidietmöte:

- Fråga om resurser för att ta hand om ”enkelt avhjälpna hinder”.
- Beslut om tillgänglighetskrav då man bygger hotell och konferensanläggningar i Stockholm.
- Brand- och utrymningsfrågor ur ett tillgänglighetsperspektiv.
- Vad görs för att förbättra ljudmiljöer på allmänna platser.

Svar och efterföljande resonemang

Ordföranden Kristina Alvendal (M) föreslår att ett skriftligt svar på de obesvarade frågorna sammanställs till råden.

Beslut fattas om att sammanställa ett skriftligt svar på ovanstående frågor. Svaret ligger som bilaga till dessa mötesanteckningar.

3 Återkoppling på yttranden och skrivelser från rådet till nämnden

- Vad innefattar rådets roll som rådgivande organ?
- Varför får inte råden initiera frågor till respektive nämnd?

Handikapprådets ordförande (TrN+Stockholms Parkering) Ken Gammelgård säger att det finns många frågor inom handikappråden som handlar om rådets roll i Stockholms stad. Ken uttrycker att det är önskvärt att handikappråden får rätten att initiera ärenden i nämnderna.

Svar och efterföljande resonemang

Ordföranden Kristina Alvendal (M) konstaterar att kommunikation inom Stockholms stad ofta sker genom skrivelser. Handikappråden har en speciell roll i Stockholms utveckling och nämnderna ska, enligt ovan, bli bättre på att ge återkoppling till råden.

När det gäller rätten att initiera ärenden till nämnden så är ordning den att det är ledamöter i nämnderna som har rätt att initiera ärenden till nämnden (KL 4 kap § 17). Kristina Alvendal (M) menar att även om vi inte kan lösa frågan formellt så kan vi genom dessa årsvisa möten med presidierna och kommande årsvisa möten med hela nämnderna lösa stora delar av den frustration över utebliven återkoppling som råden upplever.

4 Reflektioner på "Slutspurtsseminarium om enkelt avhjälpna hinder" den 30 september som bland annat Boverket har arrangerat.

- Presidiets reflektioner på seminariet
- Förvaltningsledningens reflektioner på seminariet
- Hur tänker kontoret ta sig an den stora mängden ärenden kring enkelt avhjälpna hinder innan slutet av år 2010?
- Hur ska arbetet med enkelt avhjälpna hinder utvecklas?

Svar och efterföljande resonemang

Ordföranden Kristina Alvendal (M) hänvisar till det skriftliga svaret där frågan om enkelt avhjälpna hinder kommer att redovisas.

Ulla Hamilton(M) informerar om att det pågår ett arbete i staden där man tittar på hur tillgänglighetsarbetet ska fortsätta efter år 2010. Frågan om hur arbetet med enkelt avhjälpna hinder ska utvecklas fångas upp inom ramen för det arbetet.

5 Råden har framfört tillgänglighetssynpunkter på Norra stationsområdet utformning.

- Hur ser presidiet och förvaltningsledningen på att exploatera områden där man inte med enkla medel kan uppfylla tillgänglighetskraven?
- Är staden beredd till att vidta mera kostsamma tillgänglighetsåtgärder?

Svar och efterföljande resonemang

Ordföranden Kristina Alvendal (M) säger att det är i endast delar av Norra Stationsområdet som det är svårt att uppfylla tillgänglighetskraven fullt ut. Stadsbyggnadskontoret har uppdraget att se över tillgängligheten i området och kontoret arbetar vidare med det under hela utställningstiden.

Handikapprådets synpunkter ingår i remissammanställningen som tillställs Stadsbyggnadsnämnden i ärendet. Arbete återstår avseende bl a trafikföring, gestaltningsfrågor samt tillgänglighetsfrågor, som kommer att studeras vidare under hösten. Ett fylligare underlag i dessa delar kommer att arbetas in i Stadsbyggnadsnämndens ärende om godkännande av detaljplan för Norra Stationsområdet i december 2009.

Handikapprådets ledamot (SBN+ExplN) Jan Lamby hänvisar till handboken ”Stockholm – en stad för alla”. Jan Lamby understyrker vikten av att använda detta dokument som ett rättesnöre då man utformar området och att även vara noga med att se vilka problem som uppstår och hur man kan lösa dem.

Martin Michel (MP) förslår att en delegation beslutsfattare åker på studieresa till Surich och tittar på hur man har löser tillgänglighetsfrågor där.

Handikapprådets ordförande (TrN+Stockholms Parkering) Ken Gammelgård reflekterar över att exploateringsnämnden ofta går vidare med markanvisningar trots att man kan konstatera svårigheter med tillgängligheten i ett område.

Petter Lindfors (M) understyrker att exploateringsnämnden gör omfattande och noggranna studier inför beslut om exploatering. Att arbeta för att uppfylla tillgänglighetskraven är en självklar del i det förarbetet. Förvaltningschefen Krister Schultz förtydligar att Norra Station är ett komplext exploateringsområde och att beslut fattas vid flera tillfällen. Planeringen av området växer fram under en lång period för att säkerställa

att alla olika intressen jämkas samman. Det finns stort intresse och medvetenhet kring tillgänglighetsfrågor i exploateringsarbetet.

6 Uppföljning av styrdokumentet ”Stockholm – en stad för alla”

- Trots påpekande finns gamla styrdokument i markupplåtelse och exploateringsavtal. Hur kan detta åtgärdas?
- Hur kontrollerar exploateringskontoret att avtalen efterlevs?
- Är stadens styrdokument för tillgänglighet med och övervakas i avtal med entreprenörer som utför arbeten i gatumiljön så som vinterrenhållning, grävarbeten för kablar och dylikt?

Svar och efterföljande resonemang

Förvaltningschefen Krister Schultz svarar att kontoret arbetar för att ta fram tydliga dokument och att hänvisningarna i dem ska vara riktiga. Den som inte efterlever villkoren i upprättade avtal blir inte aktuell som avtalspart i framtiden.

Handikapprådets ordförande (SBN+ExplN) Ingrid Dalén berättar att rådet ofta träffar sakkunniga i tillgänglighetsfrågor och att det råder oklarhet kring vilka krav på egenkontroll som ställs på byggherren. Ingrid Dalén efterfrågar att det reds ut så att det blir tydligt hur staden säkrar tillgänglighetskraven gentemot byggherren.

Inge-Britt Lundin (FP), som tagit över ordförandeklubban, föreslår att ett förtydligande kring stadens krav på tillgänglighet gentemot byggherren och hur de följs upp kan redovisas i det **skriftliga svar som ska sammanställas till råden**. Se bilaga 1 till mötesanteckningarna under rubriken ”Tillgänglighetskrav vid markanvisningar m m”

Handikapprådets ordförande (TrN+Stockholms Parkering) Ken Gammalgård poängterar att det ofta är så, vid t ex kabeldragning, att man gräver upp gatan men inte återställer den så som det var innan då man är färdig.

Förvaltningschefen Magdalena Bosson svarar att den som gräver i gatan har en skyldighet att återställa platsen efter avslutat arbete. Det skrivs in i öppnings- och schakttillstånden. Enligt uppdrag från kommunfullmäktige ska schakten vara öppna så kort tid som möjligt.

7 Ljudmiljön i det offentliga rummet

- Hur ska ljudmiljön i allmänna lokaler som t.ex. gallerior, hotellfoajéer kunna förbättras för bland annat hörselskadade?

Handikapprådets ledamot (SBN+ExplN) Jan Lamby förklarar att den standard som enligt Boverkets Byggregler (BBR) gäller för ljudmiljöer inte omfattar bl a gallerior och hotellfoajéer. Kan man ändå ställa någon form av bör-krav till dem som bygger hotell och köpcentrum?

Svar och efterföljande resonemang

Förvaltningschefen Krister Schultz svarar att det är en politisk avvägning där staden behöver avgöra vilka krav som ska ställas. Ökade krav genererar behov av uppföljning och är därmed även en resursfråga.

Petter Lindfors (M) tar med sig frågan och tittar på vad som kan göras inom hans ansvarsområde.

§ 6 Frågor till handikappråden

Konstateras att denna punkt anses avklarad med hänvisning till den diskussion som förts under § 5.

§ 7 Övriga frågor

Nämndsekretariatets förslag till rutin för god kommunikation

Beslut fattas att anta nämndsekretariatets förslag till rutin för god kommunikation. Rutinen ligger som bilaga till dessa minnesanteckningar.

Handikapprådets ordförande (SBN+ExplN) Ingrid Dalén uttrycker önskemål om att råden även ska bli delaktiga i arbetet med verksamhetsplan, budget och budgetuppföljning på ett tidigare stadium.

Ingrid Dalen informerar om att kommunstyrelsens handikappråd tagit fram en lista med indikatorer som kommer att skickas ut till nämnderna inför budgetarbetet 2010.

§ 8 Nästa presidiummöte

Nästa presidiummöte kommer att hållas tidigt på hösten 2010. Sekretariatet tar fram förslag på datum.

***

Vid mötesanteckningarna

Åse Geschwind